

Utställningen Stockholmsarkitekter presenterar varje månad under arkitekturåret 2001 en arkitekt eller ett arkitektkontor som fått en mängd uppdrag i staden förverkligade och därmed betytt mycket för Stockholms stadsbild.

Stockholmsarkitekter

Porten till **Munklägret 14**, Norr Mälärstrand 20. Foto Göran Fredriksson 2001.

Ett tydligt exempel på Hedvalls parallella användning av renodlade funktionalistiska former i hörnhuset **Munklägret 14**, Norr Mälärstrand 20 från 1929 och klassiska former i **Munklägret 15**, Norr Mälärstrand 18 ritat 1930. Foto Göran Fredriksson 2001.

Jerusalem 2, Levertinsgatan 1–5. På krönet av branten mot Tranebergssund ligger längan från 1931. Trapphusen ligger i husets mitt med takljus. På varje halvplan når man lägenheter, vilket har gett byggnaden varierad takhöjd. Foto Anna Ulfstrand 1985.

Munklägret 8, Skillinggränd 5, ett av de många bostadshus Hedvall ritat på Kungsholmen. Det ritades 1927 och har typiska 1920-tals detaljer såsom medaljonger i relief och balustrad framför takvåningen.

Läsecirkeln 8, Byggmästarvägen 12–14 i Abrahamberg, ritat 1938 av Hedvall, är en del av den mycket enhetliga och välbevarade smalusbebyggelsen, allt i gult tegel med röda tegeltak. Foto Göran Fredriksson 2001.

Pontonjärkasern 12, Hantverkargatan 61, Polhemsgatan 15, 17. I denna tydligt markerade hörnbyggnad från 1935 har Hedvall använt typiska funktionstribut såsom bottenvåningens pelare klädd i rostfritt stål och en takaltan, här med ett skärmtak som ger byggnaden dess särprägel. Foto Ingrid Johansson, 1980-talet.

Björn Hedvall föddes 1889 och växte upp i Gävle. 1905 flyttade familjen till Stockholm. Hedvall utbildade sig vid KTH 1913–16 och vid Konstakademien 1918–20. Parallellt med studierna arbetade han på Gustav Lindéns arkitektkontor. 1920 gifte sig Hedvall med Ellna Kulle, som han träffat vid akademien. 1922 fick han stipendium och gjorde en studieresa till Italien och Frankrike. Han startade ett eget arkitektkontor 1921, i vilket han var verksam upp i hög ålder. 1939–1943 var Hedvall chefsarkitekt vid marinförvaltningen. Han umgicks med många konstnärer och var styrelseledamot i Konstnärsklubben. 1982 avled Björn Hedvall, 93 år gammal.

Tidig funktis och sen klassicism

I början av 1920-talet rådde högkonjunktur inom byggbranschen, inte minst var efterfrågan på bostäder stor. I och med förbättrade sociala villkor krävdes högre standard i lägenheterna. Björn Hedvall arbetade engagerat med planlösningsfrågor och gjorde mycket effektiva och genomarbetade lösningar. Han använde sig ofta av devisen "Ingen-ting är så bra att det inte kan bli bättre". Han strävade, bland annat i sin egen villa från 1926 i Ålsten, efter en enkel plan som gjorde bostaden lättskött och hembiträden överflödiga. Exteriört präglades byggnaderna vid denna tid av 20-talsklassicismens enkla, putsade fasader ofta med sexdelade fönster, lisener och arkadbågar i bottenvåningen. Hedvall behärskade detta formspråk med stor säkerhet. Sin egen villa gav han endast fönsteromfattningar och portal som dekor. Den kunde ha förenklats ytterligare, kommenterar han själv ett år efter uppförandet. Under 1920-talet byggdes ca 70 hus i innerstaden efter Hedvalls ritningar, flertalet bostadshus.

Redan under slutet av 20-talet tog Hedvall intryck av den nya rörelsen på kontinenten inom arkitektur; funktionalismen. Hedvalls strävan efter enkelhet stämde väl med de nya idealen. 1928 vann han en arkitektävling om kontors- och läkarehus vid hörnet Sturegatan – Humlegårdsgatan. Det blev ett av Stockholms första funktishus, byggt strax före Stockholmsutställningen 1930, då funktionalismen introducerades i Sverige på allvar. Trots att Hedvall tidigt använde sig av en relativt renodlad funktionalism, återkom 20-talsformerna i hans byggnader in på 30-talet. Troligen spelade både uppdragsgivarnas önskemål och anpassning till omgivande hus en roll för utformningen.

Under 1930- och 40-talen deltog Hedvall i utbyggandet av förorterna t.ex. med smalus i Traneberg och Hammarbyhöjden, punktshus i Johanneshov och Hägerstensåsen samt tjockhus i Hägersten. I Ekhagen har han förutom flera av flerfamiljshusen även ritat stadsplanen med fritt liggande lamellhus i den vackra ekbacken. Skolor, industribyggnader i Ulvsunda industriområde och Ängbykyrkan hör till hans verk under 1950- och 60-talen. En uppgift han speciellt intresserade sig för var biografier. Bland de tjugotal han ritat kan nämnas Lyran på Sveavägen 77 och Royal på Kungsgatan 37. I Stockholm har Björn Hedvall ritat omkring 270 hus. Han har även fått åtskilliga byggnader uppförda på många andra orter i landet och därmed spridit den goda bostadsarkitektur han stod för.

Förteckning över byggnader

Namn	Fastighet	Gata	Bygglov
Hedvall Björn	Basaren 1	Hantverkargatan 73	1931
Hedvall Björn	Beckbrännaren Mindre 29	Folkungagatan 114, 116	1938
Hedvall Björn	Beckbrännaren Mindre 29	Kocksgatan 53–57	1938
Hedvall Björn	Bergsfället 21	Hantverkargatan 62	1928
Hedvall Björn	Bergsund 41	Bergsunds Strand 29	1930
Hedvall Björn	Bergsund 42	Bergsunds Strand 27	1930
Hedvall Björn	Bigarråträdet 10	Pontonjärgatan 7, 9	1934
Hedvall Björn	Bigarråträdet 4	Polhemsgatan 8	1934
Hedvall Björn	Bigarråträdet 7	John Ericssonsgatan 3	1932
Hedvall Björn	Bigarråträdet 9	John Ericssonsgatan 5	1934
Hedvall Björn	Borren 37	Heleneborgsgatan 30	1926
Hedvall Björn	Brobyggaren 3	Pontonjärgatan 35	1931
Hedvall Björn	Brobyggaren 4	Pontonjärgatan 33	1931
Hedvall Björn	Brobyggaren 6	Baltzar Von Platens Gata 3	1930
Hedvall Björn	Djurgårdseken 2	Ekhagsvägen 3, 5	1935
Hedvall Björn	Djurgårdseken 3	Torphagsvägen 4	1935
Hedvall Björn	Djurgårdseken 5	Torphagsvägen 8	1934
Hedvall Björn	Djurgårdseken 6	Torphagsvägen 10	1935
Hedvall Björn	Ekhagen 2	Ekhagsvägen 4	1935
Hedvall Björn	Ekhagen 3	Ekhagsvägen 6	1935
Hedvall Björn	Ekollonet 1	Ekhagsvägen 12	1935
Hedvall Björn	Festskriften 1	Ritarvägen 20–26	1944
Hedvall Björn	Flaggan 10	Beckbrännarbacken 3, 5	1929
Hedvall Björn	Fågelbärsträdet 11	Pilgatan 5	1931
Hedvall Björn	Fågelbärsträdet 5	Norr Målarstrand 56	1930
Hedvall Björn	Grammatikan 3	Murarvägen 8, 10	1938
Hedvall Björn	Gruvan 4	Bondegatan 79, 81	1929
Hedvall Björn	Gökungen 4	Pontonjärgatan 37	1931
Hedvall Björn	Harven 46	Bjurholmsplan 31	1928
Hedvall Björn	Humlegården 17	Sturegatan 18	1941
Hedvall Björn	Humlegården 57	Sturegatan 10	1928
Hedvall Björn	Humlegården 58	Sturegatan 12	1928
Hedvall Björn	Jaktvarvet 4	Pontonjärgatan 15	1931
Hedvall Björn	Jaktvarvet 7	Norr Målarstrand 62	1930
Hedvall Björn	Järnlodet 11	Östermalmstorg 4	1927
Hedvall Björn	Järnplåten 23	Kungsgatan 37	1935
Hedvall Björn	Kartboken 5	Murarvägen 3, 5	1938
Hedvall Björn	Lexikonet 1	Grundläggargvägen 4–8	1942
Hedvall Björn	Läsecirkeln 8	Byggmästarvägen 12, 14	1938
Hedvall Björn	Munklägret 10	Skillinggränd 9	1927
Hedvall Björn	Munklägret 11	Hantverkargatan 7, 9	1928
Hedvall Björn	Munklägret 14	Norr Målarstrand 20	1929
Hedvall Björn	Munklägret 15	Norr Målarstrand 18	1930
Hedvall Björn	Munklägret 6	Norr Målarstrand 8, 10	1928
Hedvall Björn	Munklägret 8	Skillinggränd 5	1927
Hedvall Björn	Murmästaren 11	Kungsholmstorg 12	1929
Hedvall Björn	Murmästaren 12	Kungsholmstorg 14	1929
Hedvall Björn	Plogan 13	Katarina Bangata 38, 40	1926
Hedvall Björn	Plogan 14	Gotlandsgatan 73	1927
Hedvall Björn	Plogan 3	Katarina Bangata 42	1924
Hedvall Björn	Plogan 4	Katarina Bangata 44, 46	1927
Hedvall Björn	Polstjärnan 3	Sveavägen 77	1926
Hedvall Björn	Polstjärnan 4	Sveavägen 75	1926
Hedvall Björn	Pontonen 5	Ehrensårdsgatan 5	1933
Hedvall Björn	Pontonjären 1	Norr Målarstrand 72	1930
Hedvall Björn	Pontonjärskasern 12	Hantverkargatan 61	1935
Hedvall Björn	Pärmen 1	Abrahamsbergsvägen 35	1938
Hedvall Björn	Pärönträdet 12	Pontonjärgatan 6	1931
Hedvall Björn	Pärönträdet 13	John Ericssonsgatan 12	1934
Hedvall Björn	Pärönträdet 9	Pilgatan 11	1930
Hedvall Björn	Råfsan 5	Katarina Bangata 64, 66	1926
Hedvall Björn	Råfsan 6	Ringvägen 155	1926–27
Hedvall Björn	Tidskriften 1	Arkitektvägen 83, 85	1939
Hedvall Björn	Vattuormen 31	Jakob Westinsgatan 6	1924–25
Hedvall Björn	Vitbetan 29	Katarina Bangata 75	1930
Hedvall Björn	Vägskivan 23	Hallandsgatan 36, 38	1926–27
Hedvall Björn	Våktaren 12	Fridhemsgatan 34	1936

Listan är ett urval av arkitektens kulturhistoriskt värdefulla hus i Stadsmuseets byggnadsinventering och Hedvalls arkitektkontors ritningsregister i Arkitekturmuseet.